

Zoo is Amsterdam een stad waar veel handkarren en weinig eigen rijtuigen worden gevonden. Een stad van weelde is het niet.

Ook in dat opzicht toont het Vondelspark het beeld van den tijd waarin het ontstond. Er worden geen deftige concerten gegeven voor een sierlijk gekleede menigte als in het Haagsche Bosch, men vindt er geen ruiters en amazonen bij honderden als in Hyde Park, geen eindelooze sleep heerenrijtuigen als in het Bosch van Boonen, waar „tout Paris,” dat eigenlijk maar een klein deel van Parijs is, zich verplicht rekent „le tour du lac” te maken. Het meest wordt er gereden door wielrijders en gewandeld door den kleinen man.

Wie dan ook het Vondelspark bezoekt, moet er niet heengaan om den mensch, maar er alleen de natuur zoeken, door de kunst gedwongen zich te uiten op den lagen poldergrond. De vijver die zich slingert tusschen het groen, de boomen die er zich in spiegelen, het vergezicht dat zij open laten, de rijweg en het wandelpad, alles is aan kunst en overleg te danken.

Misschien dat het de nieuwe bewoners van de stad gaat zooals het hun voorgangers in vroegere eeuwen ging, die uit Vlaanderen, Portugal, Frankrijk naar Amstel en IJ getogen er tot groote welvaart kwamen en de stad niet alleen deden groeien, maar ook bloeien, en zal het Vondelspark eenmaal gelegenheid geven om schoone vrouwen, edele paarden, deftige livreen, smaakvolle kleeding, veel weelde en pracht te bewonderen.

Dan komen er misschien weder tijden terug als die waarin „'s waerelds achtste wonder” op den Dam gebouwd werd en de huizen op de hoofdgrachten, die nog getuigen van den rijkdom der bouwheeren en den staat die zij voerden. Naar oud vaderlandschen aard bouwden zij „hecht, sterk en weldoortimmerd,” zoodat men het hun huizen nog niet kan aanzien dat zij reeds twee eeuwen tellen. Zij waren kooplieden aan de beurs en burgers van een republiek, maar maakten deel uit van handelslichamen die oorlogsvlooten onderhielden en in het verre Oosten met koningen en soeltans krioelvoerden en vrede slooten, onderdanen van een republiek waarbij zij zitting hadden in de soevereine regeering en die een Koning van Engeland tot ambtenaar had. De tijd waarin zij den toon aangaven was van dien aard, dat de zoon van hun admiraal verlegen geraakte met de hertogskroon die hij van zijn vader erfde en een vrijwillige degradatie in den adelstand aanvroeg, maar deed hen de gevels van hun woningen versieren met hun burgerlijke wapenschilden, uitgehouwen in steen, later op last van de omwentelings-mannen weder gladgehakt, alsof daarmee de aristokratie te vernietigen was. Zij, die werkelijk heerschten, gevoelden zich de Heeren van den Staat en toen zij den burgwal met der woon verlieten, die naar hun weelderige kleeding de fluweele heette, en hun paleizen bouwden aan een gracht die nog breeder en fraaier was, belette geen valsche nederigheid hen, die de Heerengracht te noemen. Na zich zelf dachten zij aan den Keizer wiens kroon het wapenschild van hun stad dekte en eerst in de laatste plaats kwam de Prins aan de beurt, de voornaamste edelman in den Staat, de eerste dienaar van de Republiek die zij regeerden, hun dienaar, zoo al niet in werkelijk-